Yoon Cultural Foundation

یون کولتوري یون

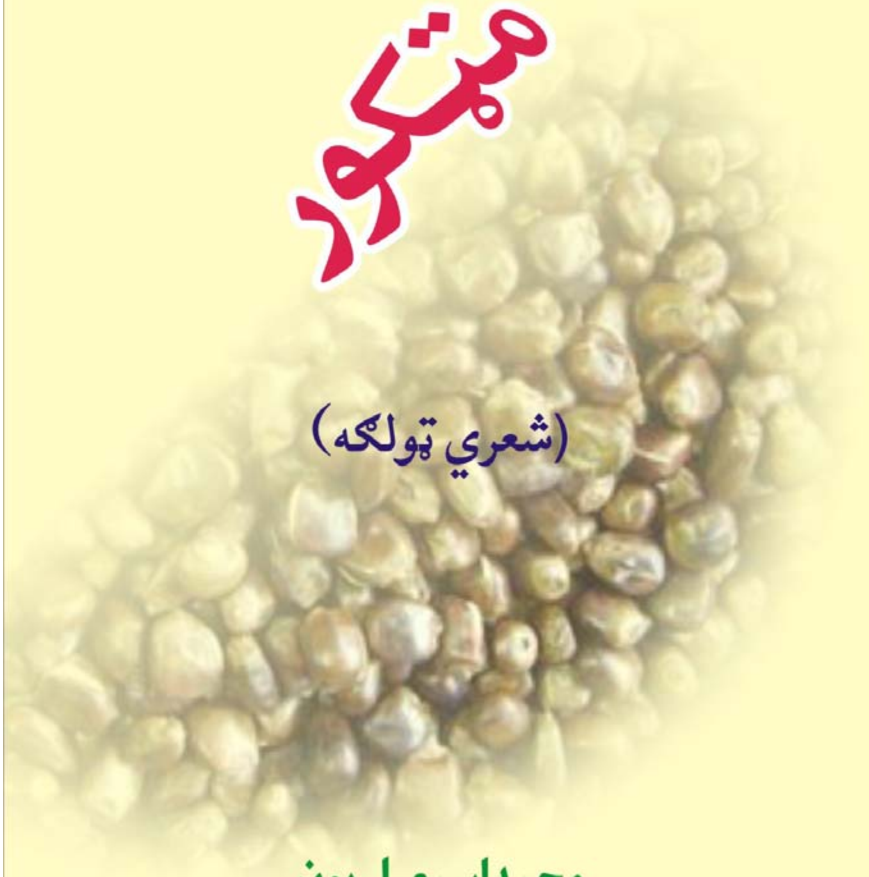

متکور

(شعري ټولګه)

محمداسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

(د شعرونو لومړۍ ټولګه)

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	متکور
شاعر:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د شاعر پرله پسې نومره:	(۴)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۴)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د ((مټکور)) د دویم چاپ سریزه	۱
۲	سریزه	۵
۳	تقریض	۱۰
۴	د مټکور په باب څو خبرې	۱۴
۵	لېوني	۲۳
۶	کلیزه	۲۵
۷	زمانه	۲۷
۸	اوښکه او خندا	۲۸
۹	د عقل احساس	۲۹
۱۰	نازک خیال ته !	۳۱
۱۱	د حیا په لاس	۳۳
۱۲	ډالۍ	۳۵
۱۳	ژوندی حسن	۳۷
۱۴	غره اور اخیستی...	۳۹
۱۵	زولانه غمونه	۴۱
۱۶	د ښکلو باران	۴۲
۱۷	ازمون	۴۳
۱۸	پرهري امید	۴۵
۱۹	مټکور	۴۷
۲۰	د ماضي عشق	۴۸
۲۱	پټې خبرې	۴۹
۲۲	د اور تاو	۵۱
۲۳	د حسن لومه	۵۳
۲۴	پخه سکروټه	۵۵
۲۵	سوی اسوېلی	۵۷
۲۶	افسوس چې قبر دې معلوم وای !	۵۹
۲۷	د ماضي خندا	۶۰
۲۸	خوږلنې سترګې	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹	ژړغونی آه	۶۴
۳۰	تر کاڼو لاندې	۶۶
۳۱	درې میاشتې مخکې	۶۸
۳۲	هغه چاته چې سترګې یې....	۶۹
۳۳	د وینو رود نیل	۷۱
۳۴	د ویر سکروټې	۷۳
۳۵	د اوښکو جنازې	۷۵
۳۶	له جېل نه... ګیله	۷۷
۳۷	د لمبو څاڅکي	۷۹
۳۸	د خندا قتل	۸۱
۳۹	د آه سکروټې	۸۳
۴۰	غیرتي لېمه	۸۵
۴۱	د میو اباسین	۸۷
۴۲	د اوښکو سمندر	۸۹
۴۳	د خوږو مکر	۹۱
۴۴	ارام سمندر ته !	۹۳
۴۵	د تېزابو باران	۹۶
۴۶	سندرغاړي	۹۷
۴۷	د طاعون په لوپټه کې	۹۹
۴۸	د احساس لوخړه	۱۰۰
۴۹	یادګارونه یادګارونه	۱۰۱
۵۰	کاڼو ونه ژړلې	۱۰۲
۵۱	مېړتونخور	۱۰۳
۵۲	د امید څانګه	۱۰۵
۵۳	د اسرافیل شپېلۍ	۱۰۶
۵۴	د جنګ باج	۱۰۸
۵۵	د سیند په منځ کې	۱۱۰
۵۶	سوی ګودر	۱۱۲
۵۷	مړاوي اننګي	۱۱۴
۵۸	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۱۱۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((متکور)) د دویم چاپ سریزه

متکور زما د شعرونو لومړۍ ټولګه ده، چې اساساً پر ۱۳۶۹ل کال چاپ شوې ده. ((اساساً پر ۱۳۶۹ل کال)) ورته ځکه وایم، چې د همدې کال په بهیر کې د افغانستان د لیکوالو ټولنې له خوا د چاپ پلان کې وه او د همدې کال د وروستیو دریو میاشتو په بهیر کې د همدې ټولنې له خوا چاپ ته لاړه. ترننه نږدې شل کاله دمخه، چاپ دومره پرمختللی نه و، هغه وخت د چاپ توري اکثره له سرپو نه جوړېدل یا اوسپنیز وو، یو یو توری به په ځانګړي صندوق کې پروت و، کله چې (الف) نه تر (یا) پورې هر توری په کاربده، نو بیا به حروفچین، همغه صندوق ته، ته او اړتیا وړ توری به یې را اخیسته، دا توري به یې پر یوه ډېر اوږده مېز، چې لس پنځه متره واټن به یې درلود، په همغو جوړو شویو صندوقونو یا کورونو کې ایښي وو. د یوې کلمې لپاره که د یو توري ټولوونکي تګ اوراتګ محاسبه کړو، کېدی شي سل متره پلی واټن یې هم وهلای وي، دا نو بیا د یوه کتاب په لسګونو زرو او یا هم لکونو کلمو ته محاسبه کړه. دا توري بیا یو تربله څنګ په څنګ ایښودل کېدل او پر یوه تار تړل کېدل، په دې ډول ترې یوه کلمه، بیا

کلمې، بیا جمله او جملې او بیا هم متن جوړېدل، کله چې به دې په کې سمون راوسته، هغه کلمه به بېرته خلاصېدله، خو لنډه دا چې خورا زړه چاودون و. دا کتاب ما په همغه شکل چاپ کړی دی. زه دا مهال د کابل پوهنتون د درېیم ټولګي محصل وم، د درسونو ترڅنګ مې نور فرهنګي مصروفیت هم

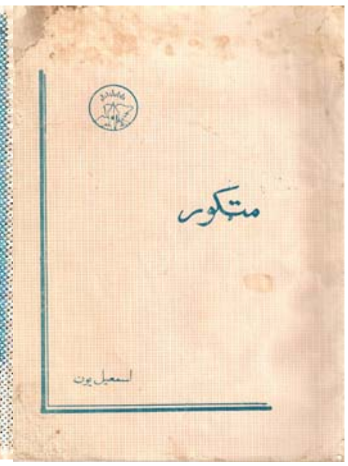

درلود او چاپخونې ته به هم هره ورځ روان وم، کله چې د کتاب د چاپ او سمون لومړني کارونه خلاص شول او ماته یې وروستي توري راکړل، نو دا مهال **۱۳۶۹**ل کال خدای پامانې وکړه، ما کتاب قدرمن استاد کاندید اکاډمیسین محمد صدیق روهي او ګران ورور محمد ابراهیم شینواري ته د سریزو لپاره وسپاره، زما بل ملګري ممتاز ارمان لا وار دمخه پرې سریزه کښلې وه، څه موده نور هم د سریزو په خاطر وځنډېده، نو ځکه خو د استاد روهي او ښاغلي ابراهیم شینواري تر سریزو لاندې (۲/۱/۱۳۷۰) او (۱۳/۱/۱۳۷۰) نېټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکل شوي، ما د لومړي چاپ او دویم چاپ پر مهال دا نېټې ځکه بدلې نه کړې، چې زموږ ګران لوستونکي د هغه وخت له چاپي بهیر سره لا ښه اشنا شي، چې د یو عادي کتاب چاپ هم هغه وخت څو میاشتني واټن ته اړتیا لرله. د زماني څرخ تاوېږي، چا ته صبر نه کوي، اوس چې له هغې زمانې نږدې شل کاله تېرېږي، استاد روهي زموږ په منځ کې نه شته او د هغه په حق کې له دعا پرته نور هېڅ زموږ له لاسه نه کېږي، ګران ابراهیم شینواری او زه (یون) ژوندي او پر خپل وطن یو، ممتاز ارمان هم رانه مهاجر شوی دی. خدای(ج) خبر چې ددې شعري جونګ تر دریم چاپ پورې به موږ ته څه پېښېږي. په همدې خاطر مې د خپل تېر شلکلن فرهنګي کار پر بیا سمون، اوډون او بیا چاپ لاس پورې کړ، پر ژوند ډېر بې باوره یم او ژوند پر ما ډېر ناباوره دی، نه غواړم زما پر کړي کار سبا ته نور څوک په تکلیف شي، څه چې مې کړي، ښه دي که نا ښه، پوره دي که نیمګړي، کره دي که نا کره؟ ښه ده چې خپله یې راټول کړم چې د ټولو پازوالي زما پر خپله غاړه شي.

راتلونکی نسل به ددې وخت ونه لري، چې زموږ په ماتو ګوډو لیکنو پسې وګرځي، د هغوی لیکنې او پنځونې باید تر موږ اوچتې وي او که اوچتې نه وي دا نو ددې مانا ورکوي، چې ژوند او فکر ولاړ دی او پرمختګ نه کوي، خو دا زموږ د اوسني نسل وظیفه ده چې خپل کارونه په خپله خلاص کړي او په هغه تسلسل کې خلل رانه ولي چې تېرو تر موږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسولی او زمـوږ دنـده ده، چې تـر بـل پښـت يـې ورسـوو، د بشري ژوند ارتقا د همدغه تسلسل ترکيب دی.

له ټولو قدرمنو ليکوالو دا هيله لرم، له يوه نسل څخه بـل تـه کلتـوري خـلا پـرې نـږدي او تـر خپلـه وسـه پـورې د وخـت لـه تخنيکي امکاناتو ګټه پورته کړي او خپله ځاني او ملي، ټولـه کلتوري شتمني خوندي کړي.

د همدې هيلې د برې په ارمان
پوهندوی محمد اسمعيل يون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال، د سلواغې ۷مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

په وروستیو ځلورو کلونو کې، چې کېدی شي د فرهنګي ازادۍ پیلامه یې وبولو، زمونږ د هنري فرهنګ په تېره د شعر په ګلبڼ کې رنګارنګ ګلان وغوړېدل او د ادب او هنر د مینوالو زړونه یې باغ باغ کړل. رښتیا خبره داده، کله چې د هنر د ازادۍ وږمه په غرو، رغو، کلو او بانډو وچلېږي د شعر بلبل یې د هر کلي لپاره ګلورینې ترانې وايي. د تعجب خبره نه ده حتی هغه شاعران چې د کوم طلسم تر اغېزې لاندې له ځانه پردي شوي وو، له مسخ شوي حالت نه بېرته راوګرځېدل داسې ښکارېده چې هغوی خپله حافظه ترلاسه کړه، خپل کلي مالت او دوستان او دښمنان یې وپېژندل. زه په دې خبره بحث نه کوم چې د شعر ګلبوټي په هوسا او بسیا خاوره کې ښه وده کوي او که بحراني حالت د شاعر احساس راوېښوي او طغیان ته یې لمسوي، خوددې خبرې یادونه ضروري ګڼم چې شعر او د تخلیق ازادي د مجنون او لیلا په شان یو له بله جدا یې نه شي زغملای، چېرې چې د تخلیق ازادي نــــه وه خدای خبر چې څومره خبرې به د شاعرانو په مغـــــزو کې پـــــه ابدي خوب ویـــــدې شــــوې وي، څومره د شعر چینې به وچې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وي، څومره استعدادونه به متکور پاتې شوي وي او څومره خبرې به په نه زړه ویل شوې وي، حتی هغه کسان چې له شاعر نه له پلان سره سم شعرونه غواړي د تخلیق له ازادۍ سره مخالفت نه کوي، خو هغوی د تخلیق ازادي دا سې تعبیروي: موږ شاعر ته ازادي ورکوو چې زموږ دښمنانو ته کنځلې وکړي. دا دی د تخلیق د ازادۍ اصلي او ژور مفهوم.

زه پوهېږم چې ځینې کسان به ددغو یادونو په لوستلو سره بې حوصلې شوې وي او وبه وایي چې دا خو زړې بابولالې دي، د هغو تکرار ول څه ګټه لري؟ ښه، دا نصیحت به ومنو خو دا هم باید ووایو چې په تاریخ کې سپین فصل نه شته. زما ښه په یاد دي چې د داود په جمهوریت کې د تاریخ په درسي مفرداتو کې د ظاهرشاه دوره حذف شوې وه او له موجودیت نه یې انکار شوی و خو ما ورته وویل چې په تاریخ کې سپین فصل یوازې په اسطوره یې دوره پورې اړه لري او بیا هغه خالیګاه ډکه شوه.

موږ غواړو پر دغه ټکي زور واچوو چې فرهنګ یوازې د دموکراسۍ په فضا کې وده وکولای شي، که څوک غواړي چې په دې خاوره کې فرهنګ وغوړېږي نو باید د نوښت ازادۍ ته درناوی وکـــړي، په تېرو څلورو کلونو کې سره له دې چې جګړې زموږ خـــاوره دخپلو بچیانو په وینو ولمبوله، ودانۍ یې په کنډوالو بدلـــې کړې، د کونډو، بورو او یتیمانو اسوېلو یې د فلک مانۍ توره کړه، باغونه، ځنګلونه یې پو پناه کړل او مادي هستي یې تالا کړه خو له دې ټولو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د فرهنګ په برخه کې د يوې نسبي ازادۍ له برکته يو څه تنوع او ښکلا ليدله کېږي.

د دولس کلنې جګړې په وړاندې د شاعرانو انتطباعات او تاثرات يو شان نه دي: څوک د اتلانو حماسې انځوروي، څوک د شهيدانو پر مقبرو اوښکې تويوي، څوک د سولې ارمانونه بيانوي، څوک وران کلي او زړې خاطرې را په يادوي، څوک د نهيلۍ او بېوسۍ نغمې غږوي، څوک سباوون ته په تمه ناست دي او ځينې په تورتم کې د اميد مشالونه ګوري.

د (متېکور) په نامه د شعرونو دغه مجموعه چې د ځوان او حساس شاعر، اسمعيل يون د اندېښنو امېل دی، د پښتني غاړې لپاره په ډېر ظرافت جوړ شوی دی، دا مجموعه د پښتو په فرهنګي ګالرۍ کې يوه ښکلې تابلو ده، چې له خپل ولس سره د اورنۍ مينې په زمينه کې انځور شوې ده، دا مجموعه د صداقت او وجدان غږ دی چې د يوه فرهنګيالي ځوان د احساساتو ترجماني کوي او څه چې وايي شاعرانه مګر رښتيا دي.

که څوک ددې مجموعې په لفظي اړخونو څېړنې کوي نو ښايي چې په لوی لاس به خپل ځان له هغه هنري اتذاذ څخه

بې برخې کړي چې د شعر په کليت، انسجام، تصوير او رسالت کې پروت دی. د ځوان شاعر اسمعيل د شعر هره ټوټه يوه هنري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تابلو ده چې په هغه کې ښکلا، تناسب او د خیال ظرافت ځان ښکاره کوي. اسمعیل یون د خپل وخت تصویر ایستلی دی او په دغه تصویر کې یې خپل موقعیت هم ښودلی دی.

هو، هغه متکور شوی پاتې دی او ولې به متکور نه پاتې کېږي. هغه شاعر دی، زموږ د وخت شاعر چې نه یې ((لېوني)) خوښېږي او نه له ((هوښیارانو)) سره په یوه لاره تللای شي. دده برخلیک دادی چې متکور پاتې شي او زموږ اکثر شاعران همداسې دي. زموږ د وخت شاعر له معنوي ویاړ نه پرته بل هېڅ نه لري او نه یې لرلی شي: ((دواړه نه کېږي رحمانه یا به دین کړې یا دنیا.)) خو ځوک چې معنوي ویاړ لري هغه په واقعیت کې هر څه لري:

خرقه پوشو په خرقه کې دی موندلی
هغه حظ چې په دنیا کې دنیا دار کا

د اسمعیل یون شعرونه تر زیاتې اندازې له خپل کلتور سره تړلي دي او له خاصو حالاتو نه یې رنګ اخیستی دی. دا تصادفي خبره نه ده چې د شاعر په تصویرونو کې د اور لمبې، د وینو ځپې، د اوښکو سیند، قطار قطار جنازې، اغزنه خوني لار، د تېزابو باران، اورنی اسمان او بالاخره سوی اسمعیل تر سترګو کېږي. شاعر هغه څه ته اریان پاتې دي چې نور خلک هم ورته اریان دي: د وینو سوداګري د معنویت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقوط، د عقيدې او اعتماد بحران، د شخصي ګټې په مقابل کې له ټولو اخلاقي نورمونو نه تېرېدل او داسې نور.

زه نه غواړم چې ددغې مجموعې په باره کې د خپل برداشت ټول اړخونه بيان کړم او يا دده د اشعارو مضمون تفسير کړم. پرېږدئ چې لوستونکي دده شعر ته له خپلو عينکو څخه وګوري، په دې مجموعه کې رمزي شعرونه هم شته، خو ځوک چې له مور، سره او سپږي هغوى په اسانۍ سره په دغو رمزونو پوهېدى شي. اسمعيل ځوان دى او ځوانان خپل احساسات نېغ په نېغه بيانوي زه فکر کوم چې زمان به دغه د استعداد خاوند شاعر ته لا زياتې هنري هستونې ورپه برخه کړي.

په درناوي

کانديد اکاډميسين

محمد صديق روهي

د خوشال د فرهنګي ټولنې رئيس

۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریض

هسې خو په ټولیزه توګه ژوند د خوږو ترخو ، لوړو ژورو ، بریو ناکامیو ، امیدونو او نهیلیو نوم دی. خو د ژوند د ژورو تل ته رسېدل او د تیاره ګوټونو کشف د هر چا کار نه دی. د ژوند د ربښتیني مانا پیدا کولو او پېژندلو لپاره بینا سترګو ، حساس ذهن ، له ولولو ډک زړه او بلیغې ژبې ته اړه وي او د همدغه څیزونو څښتن ته شاعر وایي.

هغوی چې د شعر او شاعر ارزښت او استادۍ ته نه دي ملتفت کله له شعر نه علم غواړي او کله فلسفه او سیاست. په داسې حال کې چې علم او سیاست د یو شمېر ټاکلو پرنسیپونو او فورمولونو د ننه د نړۍ فورمولیکه شرحه ده او شعر د الهام پایله. خو له نېکه مرغه زموږ زلمی وینا وال اسمعیل یون د شعر ضرورت او رسالت په ربښتیني مانا درک کړی او ان له تنکي زلمیښې یې په پوره ځان خبرۍ د شعریت په لار یون کړی دی ، ښه ټینګ او پاخه ګامونه یې ایښي او امید دی چې د پښتو شعر د لا لوړو پوړیو په لور نور هم ګړندي ، ارزښتمن او اغېزمن ګامونه پورته کړي.

ځکه یون یو داسې شاعر دی چې د شعر په ټولو باریکیو او نزاکتونو پوهېږي او زیار یې ایستلی دی ، شعر ولیکي کله یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل مظلوم او محکوم ولس په مظلومیت او محکومیت غم او خواشیني څرګنده کړې ده. کله یې د خپل غیرتي او ننګیالي ولس په بریاوو ویاړلي دي، کله یې د ټولنیزو بدبختیو په وړاندې احتجاج او ګوتڅنډنه کړې ده او کله یې له خپلې مجبورۍ او بېوسۍ سر ټکولی، نو د کنایو، استعارو، تشبهاتو او الفاظو په شاعرانه کارونې سره یې شاعرانه ویاړلي، ګواښلي او ژړلي دي:

څومره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

یا:

دود شو تکل د اسوېلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل
نور د سبا د حسن شونډې موښې
په توند (شمال) باندې ماضي وخندل

یا دا چې:

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

او د ډېرې خوښۍ ځای دی چې زموږ شاعر د منځپانګیز نوښت ترڅنګ جولیز نوښت ته هم متوجه دی د غزلو ترڅنګ یې ازاد شعرونه هم لیکلي، ښایسته او خواږه وییونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارولي، نوي سمبولونه او ترکیبونه يې زېږولي، د مضمون رنګيني او تنوع ته يې تر خپل وسه پام ساتلی او ژبه يې کره او معیاري ده او د شعرونو دا جونګ يې د ډېرې ستاینې او بیابیا لوستلو وړ دی. خو په خواشینۍ زموږ ښه او قدرمن شاعر د خپلو ډېرو برياوو او ښېګڼو ترڅنګه ځينې ښويېدنې هم لري، کله کله يې د ځينو ناپېژندلو سمبولونو په کارونې سره د شعر ځينې بیتونه ګونګېږي او روڼ مفهوم نه شي ښندلی لکه:

څــومــره د مــکر تــخیل تـــه کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخکې ږدي پیالې د اوښکو

يـا دا چې کلـه کلـه يې ډېر خاص او يـوازې پـه همده پـورې مربوط مسايل نظم کړي دي، چې نه يوازې عـام نه دي، بلکې په خاصو مواردو کې هم کوم شعـــري ارزښت نه شي درلودای او زه افسـوس کـوم چې دربغـه هغـه يې پـه يـو داسې خونـدور جونـګ کـې نـه وای راوړي لکـه ((درې میاشـتې مخکـې)) او ((یادګارونـه یادګارونـه)). پـه هـره تـوګـه زه دغـه جونـګ يـو ارزښـتمن او ګټـور اثـر او د پښـتو شعـر پـه ځـولۍ کـې يې يـوه رنګینـه او پـه زړه پـورې زیاتونـه ګـڼم او يقـين لـرم چې درانـه لوستونکي بـه ددې شعـرونو لـه لوسـتلو پـوره خونـد واخلـي او خپله شعري تنده به پرې ماته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس همدومره
د ملګرتیا په خلوص او مینه
ممتاز ارمان
۱۰/۱/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متهکور په باب څو خبرې

اوس زموږ مخې ته یو داسې کتاب پروت دی چې په هغه کې د انساني احساس او تخیل یو عاطفي تړون پروت دی او هغه د ګران اسمعیل یون شعرونه دي.

شعر په خپل څو اړخیزتوب د یوې جالبې پدیدې شکل نیولی دی او دا ځکه چې د انسان جوړښت، هیلې او احساسات چې څومره بېلابېل دي، نو هماغومره یې د دغو احساساتو او هیلو د بیان ډول بېل دی او ځکه موږ باید هر شعر یوه نوې زېږېدنه وبولو.

شعر د انسان د نه بیانېدونکو ژورو حسي-عاطفي حالتونو د بیان سمبول دی. هغه څه چې په زړه کې ګرځي او ده ته د یوه موجود حقیقت په شان ښکاري، دی یې د شعر په وربښمین پوښ کې نغاړي او موږ ته یو ښکلی لذت بښونکی پیغام کېږي. شعر ځکه په خلکو ښه لګي چې شعر د احساساتو او مینې او معنوي غوښتنو د بڼ په ګلانو کې د سحرنۍ پرخې څاڅکي دي، چې ښکلا خوښوونکی ذوق ارضا کوي او د ماتو زړونو، ژوبلو احساساتو او لطیفو هیلو نه اورېدونکی اوغلی اواز دی چې یوازې د حساس انسان د زړه او مغزو په برجونو کې د مینې زلزله راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر شعر د شاعر د ځانګړي فکري حالت محصول دی. چې شاعر بیا طبعاً د ټولنې، چاپېریال او پېښو نه اغېزمن شوی دی او که د خپل رسالت سرته رسول غواړي، نو خپل احساس په رښتیني ډول وړاندې کوي.

د اسمعیل یون شعرونه ددې وروستیو کلونو شعرونه دي او حتماً په کې د همدې کلونو د پېښو او ټولنې انځور وینو هغه کلونه چې زموږ باتور ملت د اور او وینو په سمندر کې ولامبل، د ازمونونو په ازمون کې لا ژوندی دی او د خپل حیثیت او غرور او ستروالي ثبوت لپاره یې ویاړنې هستې کړې.

که په شعر یا لیکنه کې لیکوال په صداقت سره یو څه نه وي ویلي، نو هېڅکله به همېشني نه شي او ځکه زما په نظر هغه څه چې د اسمعیل یون د شعر تر ټولو لوی بریالیتوب دی، هغه دده په بیان کې صداقت دی، هغه د پغمان د جنتي چینو په غاړه د افریقا د سارا له ګرمۍ نه فریادونه نه کوي، خو د کب په شان چې د سرو تېلو په منځ کې وي ثنا هم نه وایي.

هغه، هغه څه وایي چې محسوسوي یې،ویني یې او پرې پوهېږي، هغه د اوسني بهیر رښتینی حالت بیانوي او خپل عاطفي احساس ورسره په صادقانه ډول یوځای کوي، د بېلګې لپاره (د خندا قتل) او ځینې نور شعرونه کتلای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله مسئله چې د اسمعیل په شعرونو کې په ځرګند ډول لیدل کېږي، هغه یو سپېڅلی بغاوت او خپلواکه سرغړونه ده، د استاد الفت د وینا له مخې شاعران په هګیو کې د مرغانو الوتنې او د لمر سپېدو په ځیرې ګرېوان کې د لمر پلوشې لیدی شي او: ((شاعران له قید و شرطه بې پروا وي)) نو ځکه موږ د یون په شعر کې هم دغه شان شعرونه لولو:

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني
میکدې خود د زهد اور کې ناځي
په کې د بېره نه دي هغه لېوني
د عشق په تور یې په دار مه ځروئ
کله کوي چاته سجده لېوني
زموږ په کور به لمبې وي لا
ترڅو چې پاتې وي دا دوه لېوني.

(د جنګ باج) او ځینې نور شعرونه هم په دې باب د ځانګړي پام وړ دي.

اسمعیل یون په خپل شعر کې ډېر ژور حالتونه انځوروي او دا د پښتو د ولسي شعر هغه غوره عنعنه ده، چې نن سبا د نړیوال معاصر شعر یوه مهمه ځانګړنه هم ده او اوس په پښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاصر شعر کې هم پیل شوې ده. د ((درې میاشتې مخکې))
شعر د یوه عشقي حالت ډېر دقیق بیان دی، همدا راز د ((غره
او ر اخیستی)) ((مېړتونخور)) او ځینې نور شعرونه. د
کاناډایي شعر پېژندونکي ایزابل مور په عقیده، تېرېدونکو
او ځانګړو ښکلاوو ته تم کېدل، د حالت انځورول او د
نامحسوسو غوښتنو بیان د اوسني شعر یوه خاصه عنعنه ده،
د لاندې بیت په لومړۍ برخه کې یو ځانګړی حالت په ډېر ساده
ډول بیان شوی دی:

زما زړګی درزا کړي او د تا شونډې رپېږي
دي څومره خوندورې زما وستا پټې خبرې

مینه او الفت لکه څنګه چې د انسانیت د خلاصون لاره ده، د
شعر د ملکې د ظهورولو عامل هم دی شاعر او مین زیاتره
وختونه په یوه مانا کارول کېږي. انساني مینه ((د انساني توکم
بقا او دوام)) دی او د انساني مینې په خم کې رنګ شوي
شعرونه همېشني او تلپاتې شعرونه دي. د اسمعیل یون په
شعر کې د انساني مینې او عاطفي نوښتیز بیانونه د
((یادګارونه یادګارونه))، ((سوي اسوېلي))، ((کلیزه))،
((د عقل احساس))، ((د حسن لومه)) او ((پخه سکروټه)) تر
سرلیکونو لاندې لولو. له ((سوي اسوېلي)) څخه دا څو
بیتونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سترګو په خوږو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم
احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم
موسکی شه لا هم نوره زما سوو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مینېدم نه پوهېدم

د اسمعیل شعر که د مینې او ښکلا پالنې هر څومره ښکلي بیانونه دي خو ورسره د هېواد او ملت له ژورې مانا نه هم ډک دي، زیاتره غزلونو کې د ښکلا او مینې تر رنګینو پوښونو لاندې د هېواد پالنې، انسان دوستۍ، سپېڅلي بغاوت، حق خوښوونې او خپلواکۍ ترانې پرتې دي. دا د پښتو د اوسني غزل یو مثبت برۍ دی چې د ښکلا او مینې تر پوښ لاندې د ژوند د ارزښتمنو مسایلو خواته عامه ذهنیت اړوي په لاندې بېلګه کې په ډېر خوندور ډول همدغه شان بیان شته:

چامو د مینې د جانان زلفو ته اوړونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي
زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل یون یو مسوول شاعر دی او تل په خپل شعر کې د هېواد د تاریخي جریانونو په پام کې نیولو سره د خلکو، ټولنې او هېواد پر وړاندې خپل مسئولیت نه هېروي. هغه له خپلې مینې نه غواړي چې ((نور یې د سترګو په جادو کې بند نه کړي او پرې یې ږدي چې د منصوري وطن د غم او اور د توپانو سترې کاروان او د وطن د بچو د ویرونو فریاد او د ځوانانو او زلمو قطار، قطار جنازې ووینې)) او همدغه حالاتو هغه مجبور کړی چې له خپل شعر نه د همدردۍ یوه ډالۍ جوړه کړي او ((په داسې حال کې چې نور د باران نه لاندې د میو په سینه کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي او د ګلونو په بستر کې یې په نرمو شونډو، شونډې ایښې وي، خو دی (یون) د دردمن او د احساس په اور کې د کړېدلي انسان په توګه خپله ډالۍ داسې وړاندې کوي:

د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېیم ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم یې ورته
یوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ))
او د شاعر ډالۍ باید همدغسې وي.

د اسمعیل یون شعر د شکل له مخې ډېر ښکلی او په زړه پورې دی. غزل یې د یوې ځانګړې ښکلا خوښوونې او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذوق، اوچتې قریحې، استعداد او مینې څرګندوی دی او له ښکلو ترکیبونو، انځورونو، تشبیهاتو، استعارو نه ډک دی.

ازاد شعر یې هم خوندور او زړه راښکوونکی دی او له انساني عاطفې او غني انځورونو نه ډک دی.

یوه بله خبره هم د یادولو وړ ده، هغه دا چې کله موږ یو شعر لولو نو په دې هم باید پوه شو چې ایا شاعر خپل د ننني احساس بیان کړی دی او که هسې د ورځې د مود مسایلو ته اړم شوی دی؟ د اسمعیل یون د شعر په څو کوچنیو بېلګو کې موږ ولیدل چې د هغه بیان مسولانه، زړور او صریح دی او هېڅ ډول تکلف او تصنع په کې نه شته، نو باید وپوهېږو چې ایا هغه په خپله هم دغه شان دی او که نه؟ زه چې د دوه کلونو راپه د ېخوا له هغه سره ډېرې نږدې اړیکې لرم، نو هغه مې په عملي ژوند کې هم یو صادق او زړور انسان موندلی دی، هغه چې هر څه وایي دده له ژورې مینې او ډېر پاک احساس نه راټوکېدلي وي. هغه له شعر سره مینه لري، هوس یې نه کوي ځکه دده ته شعر په خپله یو هدف دی، داسې هـــدف چې هغه پرې د خپـل زړه پرهرونـه ټکـــوروي او د غمـــونو پېټـی پـرې سپکـــوي او نـورو دردمندانو تـه یـې هم ورانـدې کـوي. روانو بدمرغه پېښو هغه ته درانه عاطفي زیانونه رسولي دي، چې ددغو زیانونو اغېزې دده شعر ته یو ځانګړی سوز او ساز ورکړی دی او علت یې کولی شو د ((افسوس چې قبر دې معلوم وای...)) په شان شعرونو کې ومومو. خو له دې سره سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه بل هدف د هېواد د لوړتيا په لار کې خدمت کول دي، ددې لوړ هدف لپاره کله د شعر نه د وسيلې په توګه هم کار اخلي او په دې خاطر خو په مجموعي ډول د هغه شعر مقاوم او ثابت شعر دی چې د سوو فريادونو په لوګيو کې يې هم د خندا ګلونه ټوکېږي او د موسکا غوټۍ خولې سپړي. هغه که د ژوند د ازمون د اور په سره بټۍ کې د جوارو د دانې په شان په اور اوښتی را اوښتی او مټکور پاتی شوی دی، نو د احساس او عاطفې په بڼ کې د مينې د نسيم وږمو د يوه ښکلي ګل په شان غوړولی دی، چې د شعرونو نغمې يې زموږ د زړونو تارونه خوځوي او ځانګړی خوځند عاشقانه حالت را ببښي.

زه دده د شعر په باب نور څه نه وايم، ځکه د يوه هنري اثر د ډېرې ښې پېژندنې لپاره په خپله د هماغه اثر لوستل تر ټولو اسانه لاره ده، خو خپلې خبرې په دې ډول رالنډوم: سره له دې چې اسمعيل به لا تراوسه د ځانګړي سبک خاوند نه وي او کېدی شي په ځينو مواردو کې د سايل او سليم تر اغېزې لاندې راغـــلی وي، خو په شعـــــر کې يې نوښتګر خوځون، د سپېڅلي احساس زړور بيان، د ځانګړي ښکلاييز ذوق شته والی ، مسوليت ته ځيرتيا او له شعر سره د زړه له کومي مينه او اړيکي او ترون موږ ته دا هيله پيدا کوي، چې ډېر ژر به د هغه شعر نور هم پرمخ لاړ شي او د ځانګړي سبک خاوند به شي. په دې هيله چې دده شاعرانه احساس تر پايه دې ته ځير وي چې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـوره احـساسه هـغه کـور کلی یوازې نه کړې !
چې ګرېوانو کې یې ټول عمر ګرځېدلي اوښکې

ده ته د شعر په لار کې له مینې ډک، بریالی او پرمخ تلونکی یون غواړو.

په مینه او درناوي
ابراهیم شینواری
۱۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوني

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تیارو کې شول ډیوه لېوني

میکدې خود د زهد اور کې ناځي
په کې د بېره نه دي هغه لېوني

دا چې بې دربغه پرې قدم ږدي اشنا !
کلي کې نه شته دي سوچه لېوني

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشــق پــه تــور يــې پــه دار مــه ځــروئ
کلــــه کــــوي چاتـــــه ســــجده لېــــوني

زمــــورږ پــــه کــــور بــــه لمبــــې بلــــې وي لا
تــــر څــــو چــــې پــــاتې وي دا (دوه) لېــــوني.

۲۲/۵/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیزه

شعره ! ګلونه شه غوټۍ شه پاڼې پاڼې شه
د میو پاڼې
لاړ شه ! زما د یار په نرمو او خوږو زلفو کې
وځلېږه
وخنده
او زما د زړګي
د خوږې مینې د اسرو او امیدو له تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په مينه مينه
مبارکي ووايه
نن يې کليزه ده
د ژوند کليزه
يوه د حسن او ښکلا کليزه
د اسمعيل د محبوبا کليزه.

مرکزي ليليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمانه

چــــا زمانـــــه څـــوک زمـــــانې وخـــــوړل
چــــا میخانــــه څــوک میخـــانې وخـــوړل

زمــــا د عشــــق تنکـــــي ګلونـــــه
د تــــا د ســـــترګو پیمــــــانې وخـــــوړل

د اســــمعیل ســــپېره مېــــره ملګـــــري
مـــــنم چـــې خپلــــې یــــارانې وخـــوړل.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه او خندا

زه اوښکه اوښکه شم پر مخ را شمه
ته ټول هوس شې او بیا ومو سېړې
زه اسوېلی شمه د سوو هیلو
ته په نڅا شې او کړس کړس وخاندې
نو زما و ستا یارانه نه شي سره
ځکه چې اوښکې خندا نه جوړېږي.

۱۹/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقل احساس

ستا د غمبورو د ښکلا سُرخي چې ځل ووهي
زما زړګی ورته له تندې ځنې جل ووهي

د شونډو جام نه دې خواږه په نورو مه دوړوه
د مینې تاو مې درنه خدای مه کړه اجل ووهي

د زړه پر تل مې پرهرونه سره او شنه غوندې شي
کله چې ټال دې سره ګلونه په وربل ووهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د عقل احساس دود شولو د مکر په اور
ځنګه به حسنه امیدونه ستا منزل ووهي

لړ دي ګورين نظر په سترګو کې تسل نځوه
چې مې زړګی د مینې سختې په تکل ووهي.

۱۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازک خیال ته !

ته لا تر او سه پورې
د عشق په اور کې
د سکروټو په سر
تنها کې شوی نه یې

ته لا تر او سه پورې
د اسوېلیو او آهونو په اور
لکه نینه دا سې اوښتی نه یې

ته لا تر او سه پورې
د غم تنور کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور لړوني غونډې
لوغړن شوی نه يې
نو نازک خياله !
د خوښيو خياله !
د هوسونو خوشاليو خياله !
لاړ شه د عشق د اور په ګرمو لمبو
خپله سينه ومونبه
او د احساس په سيند کې ولمبېږه
بيا نو راځه !
موږه د اور بخرو
تر کاڼو کلکو سره
د عشق او پاکې مينې
په نوم سنګر ونيسه
او د اسمان کاڼو ته سر ونيسه !

۱۴/۸/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیا په لاس

عشـــقه لېـــونی شـــومه د تـــا پـــه لاس
زړه دې زمـــا ورکـــړ د بـــل چـــا پـــه لاس

هجـــر د زړګـــي تـــل راتـــه وســـېزه
خـــدای خـــو دې نـــور واخلـــي د بـلا پـــه لاس

رســـي د امیـــد کـــاروان منـــزل پـــورې
تـــم کـــه چېـــرې نـــه شـــي د جفـــا پـــه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو یارانه کې رنګینۍ وکړې
زه هسې ګیر شوی د حیا په لاس

ځنګه به تندی په ځمکه نه وهم
وینم جام د میو د ملا په لاس

بخته ! ګدایي باندې دې مه زاره
د پرې ښکلې لوېږې د ګدا په لاس.

۱۵/۵/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

نن د دیدن په ورځې
د اور او وینو تر شپېو نه وروسته
څوک د عطرونو تر باران نه لاندې
د میو سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي
څوک د هوس په میو
د مرغلرو د خوندو له پاسه
رغړي را رغړي مینه مینه وايي
چا د ګلونو په بستر کې
شونډې ایښې دي په نرمو شونډو
او د عشقونو د خوندو جامونه
بې دریغه دریغه په سرو اړوي
خو زه له درد نه رغېدلی انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور په څپو زنګېدلی انسان
د احساس اور کې کړېدلی انسان
نن د سرو اوښکو او د وینو د موسم له بېه
خپلې خوږې مینې ته
شاعرانه او ښکلو سترګو ته یې
پستو پستو خمارې زلفو ته یې
د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېیم
ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم یې ورته
یوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ.

۱۳۶۷ل کال ۵مه میاشت
د لوی اختر دویمه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندی حسن

مـورِ ملامـت یـو چـې لـه ښـکلو سـره مینـه کـوو
د زړه پـــه وینـــه نـــازولو ســـره مینـــه کـــوو

چـا ده لیـدلې د اورونـو سـمندر کـې غـوټې؟
مـورِ لېـوني یـو چـې لـه ګلـو سـره مینـه کـوو

نـــور یـــې نظـــر د اننګـــو پـــه میـــو ولمبـــوي
مـورِ یـې د تشـې خـولې خنـدلو سـره مینـه کـوو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک لمبه شي د ژوندي حسن له میني څخه
موږ ساده زړي خو له تللو سره مینه کوو

څو مره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

اړوه جام دې د خوږو سترګو په سترګو کې مو
موږه اورونه له اورځبلو سره مینه کوو.

۵/۷/۱۳۶۷
مرکزي لیلیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غره اوراخیستی...

نن د ښکلا د غرو د ښکلو شنو ناوونو په تل
هلته چې سپینې غیرتي اوبه به تل بهېدې
د عشق د زانو د بچیو وینې دارې وهي
رود سوربخن غوندې دی
او شاوخوا تیږې یې هم په وینو ولمبېدې
اوروترته ناځې له خندا نه شین دی
ان هلته لرې یې په تالو او ډاګونو کې هم
له ډېره تاوه د سیسیو بچې وسوزول
ځکه چې لرې لرې څه وړاندې هلته
پر هغې تورې غټې تیږې باندې
یو ښکاري (باز) ناست دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجې يې سرې دي د سيسيو د زړګو په وينو
او خپل وزرونه په غرور ټپوي
(شاهين) هم پاس د اسمانو له څوکو
د ښکار نظر تړلی
څو چې د زرکو سينې وڅيري په خپلو پنجو
خو لاندې ګوري چې غره اور اخيستی
له ګڼ ځنګله څخه لوخړې خيږي
او د مرغانو بچي سيزي په کې
څوک يې لمبې نه ويني
څوک يې اواز ناوري.

۱۳۶۲ل کال د سلواغې مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولانه غمونه

غمونــه مـــې ترلـــو پـــه غمـــو کـــې زولانـــه
لمبـــې مـــې بلـــولې د خـــرد پـــه ګرېوانـــه

غیـرت بـه مـې اغیـارو تـه ښـودلی د پښـتو وای
په مخ کې که مې خنډ نه وای (بې ننګه) پښـتانه.

۲۲/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښکلو باران

دلته د ښکلو باران
په لپو لپو ډکو ډکو کاسو
د خماري ورېځو له شونډو څخه
اوري را اوري نازولو باندې
خو پر دې وريت اسمعيل
په دې ستي او کړېدلي باندې
د غم په څښو زنګېدلي باندې
يو ځاځکی هم نه اوري
يو ځاځکی هم...

د ۱۳۶۷ل کال د غويي مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغړي
مینه مې خوږلن کې په انګار او په ایرو رغړي

(نن) راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هیله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغړي

خومره د امید په مینه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا د اور پـه سـترګو کـې لیـدلې د اوبـو مینـه؟
عقـل بـې احسـاس دی پـه لمـن کـې د پـردو رغـړي

بیـا نـازکو نرمـو لـه ازمـون نـه پښـې وکښـلې
مـوږه مټکـورو سـره چېرتـه پـه اغـزو رغـړي

ښکل به مې امید کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغړي.

۱۵/۱۲/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهري امید

د دوزخي شونډو لـه خونـد نـه چې خوارږه وروې
پـــه پرهرونـــو مـــې دمـــالګو کـــانې تـــه وروې

څنګـه بـه عقـل د جنـون پـه اور کـې ونـه رغـړي
داسې خوندونـه د وختونـو خـو پـرې نـه وروې

دود شـو زړګی مې ستا د حسـن د ښـکلا پـه نظـر
د مکــر دام دې لــه خــوږو ځنــې ترخــه وروې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د شاعر د قلم تاو به عقل لولپه کړي
د سترګو اور چې ورته تل په ګرېوانه وروې

خود به لمبه شي ستا نظر نه متهکوره نيني
د اورنيو شونډو تاو نه چې پرې سره وروې

۱۳۶۷ ل کال، چنګانړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خود لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې
د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متکور پاتې شوم.

۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي عشق

اشـنا دا سـتا د ماضـي عشـق لـه زوره
زه لـــه خونـــدو د ننني ووتـــم

عشـــقه دا ســتا د رنګينـــو جهـــان تـــه
خـــالي راغلـــی وم خـــالي ووتـــم

۲۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټې خبرې

تر څو به مو په منځ کې وي اشنا پټې خبرې
د مينې د رازونو او حيا پټې خبرې

زما زړګی درزا کړي او دتا شونډې رپېږي
دي څو مره خوندورې زما و ستا پټې خبرې

سوزېږو به پرې زه او ته اشنا او زموږ مينه
زما او ستا په باب کړي نور همدا پټې خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا رقیب رقیب شوه او وختونه غمازان شول
مجبوره یو چې وکړو یاره بیا پټې خبرې

چا ویل درته چې وایه اسمعیل ته پټ رازونه
اخر یې درته ټولې کړې رسوا پټې خبرې.

۴/۱۰/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور تاو

د زړه تــــوتې مـــې پـــه انګـــار ونيســـئ
ژونـد تـه مـې غـم عشـق تـه مـې دار ونيسـئ

اخلـــم لـــذت د خـــوږې مينـــې ترېنـــه
مـــا د غـــم زور تـــه پـــه وار وار ونيســـئ

پـــام چـــې رقيبـــو لـــه څـــه ونـــه وايـــئ
زمـــا پـــه قتـــل بانـــدې يـــار ونيســـئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکــو راځــئ د خــوږې مینــې پــه نــوم !
د اور پـــه تـــاو مـــا ګناهکـــار ونیســـئ

د اســـمعیل خـــړو ســـپېرو ملګـــرو
ســـورکۍ ډیـــوه مـــې پـــه مـــزار ونیســـئ.

۱۹/۷/۱۳٦۷
مرکزي لیله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسن لومه

عقـــل کـــې ســـتا شـــیرین نظـــر ونښېـــد
ځکـــه جنـــون شـــو ســـر پـــه ســـر ونښېـــد

د حســـــن لومـــــه دې پـــــه نـــــاز غـــــوړوه
چـــې پـــه ســـینه کـــې مـــې ځیګـــر ونښېـــد

وینـــــې د مینـــــې د ازمـــــون وختونـــــه؟
ســـر مـــې د مـــرګ پـــه تـــود ډګـــر ونښېـــد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـتا د خـــوارہ نظـــر پـــه تونـــد کتلـــو
د زړه پـــه تـــل کـــې مـــې پرهـــر ونڅېـــد

لمبـــه د ګرمـــو شـــونډو مـــه بلـــوه
تنهـــاکې زړه مـــې پـــه نشـــتر ونڅېـــد

څـــومره دې حســـن کـــې غـــرور تـــاو شـــوی
شـــوخو کتلـــو تـــه دې لمـــر ونڅېـــد.

۲/۱۱/۱۳۶۵
رحمان بابا لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه سکروټه

عشــقه جنــون ومــه څــه نــور خــو نــه وم
یــو اســوېلی ومــه څــه اور خــو نــه وم

ســتا نــاکردې دي څــه ویلــی نــه شــم
د ټنګــــه ســــرو د پېغــــور خــــو نــــه وم

چــا درتــه ویــل چــې پــل پــر زړه ږده زمــا
پخــه ســکروټه وم لا ســکور خــو نــه وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلـــه دې وریـــت کـــړم اننګیـــو کـــې ژړ
لکـــه اوربـــل پـــرې بانـــدې خـــور خـــو نـــه وم

دا خـــو د تـــا د حســـن اور ســـوی یـــم
کـــه نـــه لـــه ســـره دومـــره تـــور خـــو نـــه وم.

۱۵/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی اسوېلی

د سترګو په خوړو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم

احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم

دا ستا د مینې زور و که د عشق د خوږو تاو؟
په نره چې په اور کې نښتېدم نه پوهېدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیـرت کـې شـو غیـرت زمـا د مینـې پـه ازمـون
سـور ګل غونـدې بـې وختـه رژېـدم نـه پوهېـدم

موسـکۍ شـه لا هـم نـوره زمـا سـویو اسـوېلو تـه
سـاده وم چـې پـه تـا مینېـدم نـه پوهېـدم.

۳۱/۳/۱۳۶۲
لغمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل پلار د شهادت د تلین په درنښت.

افسوس چې قبر دې معلوم وای !

ما به د ګرم احساس وینو باندې
د عشق د پاڼو د خندا په څپو
ستا د تناک امید پولۍ لیکلې
او د تیزابو د اورونو په سیند
به لمبېدلم ستا د عشق د تکلونو په زور
هر مازیګر به مې د پېغلو د وربل ګلونه
د خپلو سپینو توپاني اوښکو له سپینو امېلونو سره
د اور په رنګ باندې لیکلو سرو شعرونو سره
تا پر مزار شیندلو پاڼې پاڼې
افسوس چې قبر دی معلوم وای
افسوس چې قبر...

۱۳۶۲ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي خندا

د آه پــــه تـــاو عشـــق لېــوني وخنــــدل
شــوندې و د ګــل کــې چــې اغــزي وخنـدل

عقــل بــه ونــاځي احســـاس تــه خجــل
حســن د غــم کــې کــه زړګــي وخنــدل

دود شــــو تکــــل د اســـوېليو پــــه اور
ورتــــه پرهــــر زړه ارمــــاني وخنـــدل

د ګــل خنـــدا يـــې پـــه لمبـــو ونيـــوه
ســـيلۍ پـــه مينـــه د ســـپرلي وخنـــدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــورد ســبا د حســن شــونډې موښــې
پـرتونـد(شـمال) بانـدې ماضـي وخنـدل.

۲۰/۲/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږلنې سترګې

مینه کې د وخت د انګار سره موښم
اور مې د ګوګل په درانه موښم

پرېږده چې ځپه د ازمون واړوم
سوزندو سکروټو کې مې زړه موښم

بله دې لمبه کړه د مغرور نظر
چا ویل چې زړګی مې په کې نه موښم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه ولــې د عشــق لــه زوره څنــګ کــوې؟
اور کـــې خـــو د مينـــې ځيګـــر زه موښـــم

ســتا خوږلنــو سـترګو کـې اشــنا پــه عشــق
زړه مـــې لکـــه وړه پـــه تنـــاره موښـــم

نــور دې بــه خــوږو کــې احســاس ولــړي
زه خـــو مـــې شـــعرونو کـــې ترخـــه موښـــم

بــوی بــه کړمــه يــاره ســتا د حســن ګــل
نــن چــې يــې اغــزي پــه ګرېوانــه موښــم.

۱۸/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړغونی آه

د ژړغـــوني آه پـــر شـــونډو تلوســـې وځلـــي
د عشــق پــه عقــل کــې چــې مينــې تــه اســرې وځلــي

واوړي تکـــل د اور تـــر پولـــو پـــه تنهـــاکو پښـــو
د مســـــتقبل پـــر اننګـــو چـــې ارادې وځلـــي

شعره ! د اوښکو حسن ښکل کړه په چاودلو شونډو
چــې د ويــر بحــر کــې دې عشــق څپــې څپــې وځلــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لامبي ځپه چې ستا د خوند زما د اوښکو په سیند
د پرهــري امیــد پــه ســترګو مــې ګیلــې وځلــي

داسې مې ښکاري د سورکي زړګي پولې له لرې
لکــه د یــار پــه اننګــو کــې چــې خــولې وځلــي

واړوه عشــقه ! د تنکـي ارمــان غــوټۍ مــې پــه اور
اخــر بــه ســتا د هــوس سیند کــې هــم لمبــې وځلــي.

۱۲/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکاڼو لاندې

زړه نــــه لمبـــې چـــې د خنـــدا وتلـــي
ورتــه لــه خــولې نــه مــې د تــا وتلــي

دا چــې هغــوی پــه زغــرده خانــدي پــر مــوږ
څــه شــی دي زړه نــه ورتــه بيــا وتلــي

ټـــول قوتونـــه د پرديـــو دلتـــه
ښـــکاره راغلـــي دي پـــه غـــلا وتلـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اسمعيل ترکانړو لاندې کړۍ ښه
بيا يې له خولې څنې رښتيا وتلې.

۱۳۶۷ کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې میاشتې مخکې

درې میاشتې مخکې
زه او یار مې سره
سترګې پر سترګو شولو
ما د هغې سترګو کې
هغې زما سترګو کې
د یوه ژوند د امیدونو کیسه وکرله
سره موسکي شولو او ومو خندل
بیا د هغې سترګو کې
زما د هیلو امیدونو انځور وګرځېده
او بیا زما سترګو کې
ددې د سترګو تصویر پاتې شو
تراوسه پورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چاته چې سترګې يې زما سترګو ته خوارې راکوي

نور دې د سترګو په خوږو کې سترګې نه موښمه
نور دې د ګرمو اننګو په ګرمو ميو نظر نه ډوبوم
نور دې د نرمو ښکلو شونډو د خوندونو سيند کې نه لامبمه
رانه هېرېږي
رانه هېرېږي د ستي هيلو سارې اسوېلي
د غيرتي اوښکو مست رود ، د وينو مستې ځپې
د منصوري وطن د وينو ليکې
د غم او اور د توپانونو سترې شوې کاروان
نو راته مه ګوره خوږې خوږې په ښکلو سترګو
او پر احساس مې د سرو شونډو د خوندونو خوارې مه اوروه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رانه هېر نه شي
ددې وطن د هر بچوني د ويرونو فرياد
د وينو رود د اوښکو سيند
او د ځوانانو او زلمو کتار کتار جنازې
کتار کتار...

۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وینو رود نیل

احساس پر عقل بلې کړي لمبې په لپو لپو
جنونه په سر واړوه نشې په لپو لپو

د شونډو تبسم دې رانه ګرد د غم ونه لید
د زړه وینې که غرپ کړې زمانې په لپو لپو

موسکی شه د سورکي پرهر د وینو رود نیل ته
حسینې ډکوه ترینه پیالې په لپو لپو

لذت کې د خندا دې چې لاهو شي خوند د نورو
په سترګو کې مې تاوې شي ګیلې په لپو لپو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اغــزو د ګــل د پــانو تبســم دی پــه اور ســوی
پــه زلفــو چــې دې ټــومبم ترانــې پــه لپــو لپــو

هوس دې د ښایست بیا د جنون پـه سـینه کې لامبي
د عشـق پـه زړه مـې موښـې چـې ایـرې پـه لپـو لپـو.

۲۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویر سکروټې

عشــقه زورور یــې خــو تــوبې مــه مــاتوه
شــونډو د اشــنا تــه اوســېلې مــه مــاتوه

پــروت پــه کــې لــذت دی د زمــان د لپونــو
پــام کــوه ســاقي ډکــې پیــالې مــه مــاتوه

څــو اشــنا پــه عشــق کــې پــر اغزنــه خــوني لار
غبــرګې د وصــال تــه ارادې مــه مــاتوه

وکــړه پــه مغــرور نظــر خــوارۀ خــوارۀ کاتــه
تاتــه مــې اســرې دي دا اســرې مــه مــاتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موښــم نــن پــه شــونډو ســتا ســره ښــکلي اننګــي
کــړې دې وعــدې وې اوس وعــدې مــه مــاتوه

خيـر کـه زه دې وريت کـړم پـه سـکروټو کـې د ويـر
ځانګـــه د اميـــد مـــې زمـــانې مـــه مـــاتوه

راز د محبـــت پـــه کـــې نغښـــتی دی د يـــار
ســـويه اســـمعيله زولنـــې مـــه مـــاتوه.

۱۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو جنازې

پـر سـوي مـخ مـې دي روانـې سلسـلې د اوښـکو
راتــه خنــد ېږه او کــوه مــې تماشــې د اوښــکو

چـا مـې پـر شـونډو د خنـدا د څپـې ځـل ونـه لیـد
عشــقه ! ګــرم نــه یمــه راغلــي مرحلــې د اوښـکو

د کـوم احسـاس لـه خـولې نـه وځـي د زګېرویـو کتـار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ویـالې د اوښـکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بــه تصــویر د چــا د ویــر وي انځــور کــړی قلــم
ځکــه یــې نــوکې نــه تــویېږي ترانــې د اوښــکو

څــومره د مکــر تخیــل تــه کښــته شــوي نــرم !
پــه نـوم د میـو راتـه مـخ کـې ږدي پیـالې د اوښـکو

څنګـه بـه ګـاټې متکـور نـه شـې د سـترګو زمـا
چـې شـپه او ورځ تربنـه تـاوېږي سرې لمبـې د اوښکو

شـي بـه کـړې د یـار مغـرورې سـترګې عقلـه کـه نـه؟
چـې ورتـه یو سـم سـترې شـوې اندېښنـې د اوښـکو

سـتا د لـذت نـاظر دې سـېزي د عشـق هیلـه زمـا
اخـر بـه ورم د خنـدا کـټ کـې جنـازې د اوښـکو.

۲/۲/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جېل نه.. ګیله

((ته په وړو کي جېل کې
موږ د لته لوی زندان کې))
د یوې مینې د ارمان په هیله وسوزېدو
ته خو لا ښه وې
د خوږې مینې د پاڼو شنه دودونه دې ونه لیدلو
موږ ورته ښه کتلې
چې مو د مینې سره ګلونه د یارانو د لمبو
د سمندر څپو کې وسوزېدل
ژبه مو ګونګه وه ترلې وه د اور د دار په
مستو لیکو
چغې مو نه شوې وهی
ښه مو لیدله خپله مینه د انګار د سمندر ګوتو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڼې يې ورژېدې
خندا يې وچه شوله
او ليلا يي حسن يې مړاوی شو د درد په چړو
خو مينه مړه نه ده لا
پام چې نهيلی نه شې
اوس نو زموږه مينه
زما او تا غوندې يو څو لېوني
په مينه مست څيرې ګرېوان
او سربېري غواړي
چې ورته وناڅي لمبه شي
او د خپلو زړګو د وينو مستې فوارې
ورته امېل امېل کړي
بيا به زموږه مينه
له خندا شنه شي
او ګلونه به يې بيا زلفو کې وتو کېږي
او بيا به موږ لېوني
هم ورته هلته له خندا نه شنه شو.

۱۲/۲/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمبو څاڅکي

د نـن پـه ائینـه کـې چـې موسـکې راتـه پـرون دی
اشـــنا دادې ادا ده کـــه جـــادو او کـــه جنـــون دی؟

د کـوم یـو ګـل پـر شـونډو د خنـدا سـندره شـنه کـړم
پـر پـېغلـو پسـرلیو مـې راغلـې چـې کونتـون دی

پـه ګرمـو شـونډو خاندو خـو یـو بـل ښـکلوی نـه شـو
زمـا و ددې تـرمنځ څـه د ډیورنـډ کرښـې تـړون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منمه د ((شمال)) د لمبو څاڅکي دلته نه شته
ددې ګلبڼ پر پاڼو يې پرې ايښې خو طاعون دی

کوم چا که د رښتينو لېونو پوښتنه وکړه !
په دغه وران مالت کې خو يې يو استازی يون دی.

۲۳/۸/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خندا قتل

موږ د خدای په کتابو
او د نبي په احاديثو کې
دا لوستي وو چې:
قتل د روح لويه ګناه ده په ژوندون کې د چا
او ملايکې د خدای ذات دي
چې له ټولو ګناهو نه پاکې
خو اوس کلونه کېږي
چې تر مودو نه مخکې
زموږ د سوي زړه د مينې کور نه
د بېګناوو ماشومانو او ځوانانو
د ژوندون جنازې
د فرښتو په بېګناوو ګوتو
ځي د اسمان غېږې ته
نو اوس د مينې تخيل کې د وجدان

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عاطفې د سمندر پر څپو ناستو
د احساس بڅرو
وو ایئ چې:
دا بېګناهه او معصومې فرښتې به زیاتي
د نازولو ماشومانو د تنکۍ خندا په قتل
ګنهکارې نه شي !؟

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آه سکروټې

د درد پـه ژرنـده دل نـه شـوې زمـا د عشـق نینـې
د نرمـو شـونډو ځـل نـه شـوې زمـا د عشـق نینـې

د سـوز پـه اور چـې اوړي نـن د مکـر پـه خـوږو
د چـا د زلفـو ول نـه شـوې زمـا د عشـق نینـې

تـهـاک امیـد مـې واړوه تـر پولـو د ازمـون
لمبـو تـه بـې تکـل نـه شـوې زمـا د عشـق نینـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا د مینې سینه کې مې احساس غوټې وهلې
چې بندې په اجل نه شوې زما د عشق نینې

د آه سکروټو دود کړلې بټیو کې د اور
پولیو سره مل نه شوې زما د عشق نینې.

۲۲/۹/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیرتي لېمه

زما د مينې ښکلا
لکه بېباکه ماښو
د قهرجنو لمبو
د سیند په مستو څپو
تاوه راتاوه شوه
او ډوبه شوله
او د امید هیله مې
د اور په غېږه کې په نرمو پښو
په اسوېلو اسوېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونښېده
خو زه هغسې چې پخوا ومه څه
هسې به یم هسې به او سمه لا
نه به د چا خندا ته وخاندمه
نه به قبلې ته د ښکلا او حسن
د خپل غیرت لېمه کاږه ونیسم.

۴/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمیو اباسین

د مینې څڅکه مې د وریت زړګي پردو کې ځلي
عشقه ګناه دې زما سویو اسوېلو کې ځلي

چا مو د مینې د جانان زلفو ته اور ونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي

دا خو زما د اسوېلو د تپ تاونه وینې
ځکه خوارږه یې د سرو شونډو په سرو کې ځلي

زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـا م چـې پـه تریـو نظـر یـې حسـن تـه نظر ونـه کـړې
د خوشـال تـوره مـې تراو سـه لا پښـتو کـې ځلـي.

۲۱/۴/۱۳۶۲
خوشال لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو سمندر

وخت چې له غوسې نه سور تکل ته شونډې وسپړي
ژوند په اوښکو لوند شي او اجل ته شونډې وسپړي

مینې سمندر د سپینو اوښکو په ځیر ونه لید
اوس به نو زړګی د چا تسل ته شونډې وسپړي

تاوه شي ترخو کې د احساس د فریاد چغه پرې
دا د غم قلم مې چې غزل ته شونډې وسپړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوب چې وي زړګی د اورني غم په سیندونو کې
چېرې به حسینې ستا وربل ته شونډې وسپړي

ورغږي تنهاک هوس ماحول د اغزیو کې
عقل او امید چې مستقبل ته شونډې وسپړي

تاوه کړه لمبه د ګرمو شونډو په سینه کې مې
وریت ویده زخمونه به یې ځل ته شونډې وسپړي.

۱۳۶۲ل کال، تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږو مکر

تنهاک ځیګر مې حسن په سپرغیو سولوي
د آه اوښکه مې عشق په مایوسیو سولوي

د عقل د احساس سترګو ونه لیده پرهر
د وخت د اور په زور یې په اغزیو سولوي

خندا یې سمندر شي زما درد ته په هوس
د مینې د بڼ ګل مې په سیلیو سولوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشق د خوږ مکر ته نظر کړئ اوښکو نن !
پـــه شـــوندو بانـــدي آه د لېونيـــو ســـولوي

د درد په کړايي کې په زړګي شي خود لوګی
خـوږې زلفـې چـې يـار پـه اننګيـو سـولوي

د سور مستقبل تال کې به عشق وزانګي اخر
خنـدا کـه نـن اميـد پـه اسـوېليو سـولوي.

۲۹/۷/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارام سمندر ته !

ولې غلی او ارام یې
ته خبر یې چې څه وشول او څه کېږي
د نړۍ په وچو غرونو ، سپېرو دښتو ، ځنګلو کې؟
ته خبر یې چې څه اوري
د اسمان له ګرېوانه نه
د بېوسه روح پر مینو ؟
ته خبر یې چې ټول ژوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو د بل د ژوند په بیه د ژوندون شببې رانیسي؟
ته خبر یې د وحشت د پاچایانو
واکمني د قاف له غرونو ان زمورږ تر کوره رسي؟
ته خبر یې چې زمورږ د کلي خوا کې
هره ورځې د کارغانو ډلې ډلې
د وګړو پر سینو باندې ټونګې کړي؟
که نور هم غواړې همداسې:
چې ماران او خمځرې دې
د سیسیو بچې وخوري
او پر سمه لو یه لار دې
د لېوانو کاروانونه
د شپنو په رمو ګډ شي
که نور هم غواړې همداسې
چې بیا هم روحي وګړي
د چا مینې ته اور ورکړي
د چار روح کړي تیږو لاندې؟
نو که داسې نه وي خو ځه
تر پېږیو زغم نه وروسته
په څلور کونجه دنیا کې
د توپان نغمه خوره کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې نړۍ له بوی شي پاکه
او شي ړنګه پاچاهي د ځناورو ، ګنهکارو هوسونو
او څو تنه بېګناه به
شي سپاره د نوح بېړۍ کې.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېزابو باران

زما د عشق د تنکو هيلو سترګې
لا د هوس د خوږلنيو په بڼ
د ګل پر پاڼو غوړېدلې نه وې
چې تا د قهر د تېزابو باران
د اورني اسمان له شونډو څخه
په زغرده زغرده پرې راوه وروه
او د تنکۍ مينې په سترګو کې دې
د وير لمبه په خندا تاوه کړه راتاوه کړله.

۲۶/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرغاړي

د ختيځ- لوېديځ وګړو !
د مرګي له وېرې مړاو مړاو هيلو !
د ژوندون په جبل کې بندو د نړۍ د هوسونو پاچايانو !
او د عشق د رنګينيو د سيندو مستو څپو کې
ستړو ستړو ماښو ګانو !
د ژوندون هره شېبه مو
د نڅا و خنداګانو په تالونو کې کړه تېره
په هر رګ کې د وجود مو
د عطرو وينه جاري کړئ
او هوس هوس زړګو ته
د خوښيو لمبې غړپ کړئ !
چې کلونه مو دې وشوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګونو سندرغاړي
زموږ کور کې مېلمانه دي
هغه لویه هوجره ګورئ !
چې شاوخوا یې د زمزم ویالو نیولې
او په مخ کې یې د توتو انګور تاکو ونو شین
سیوري جوړ کړی
په همدغه ځای کې ناست دي
یو سپین ږیری په کې نه شته
ټول ځوانان ترېنه راتاو دي
په هر وار چې ترنګ او ترونګ شي
له څو تنو روح جلا شي
بس کلونه مودې وشوې
چې زموږ د کور هوجره کې
سندرغاړي مېلمانه دي.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طاعون په لوپټه کې

د طاعون په لوپټه کې
د سرزورو احساساتو
شینکی فصل ټوکېدلی
د یاغي میني په تور یې
لاس و پښې دي پرې ترلې
د اجل ورېمه پرې اوري
رژوي یې خنداګانې
خو د روح قاتلان (دواړه)
ورته ګوتې پر غاښ ناست دي
وايي څه متکور عشق دی
وايي څه لمبه جذبه ده
د اورونو ټال کې زانګي
د ژوندون سندرې وايي !؟

۵/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احساس لوخړه

ما د لمبو د ترحم په سیند کې ولمبوئ
او د حسین قهر په سترګو کې مې
د تونديې مينې د احساس لوخړه
د اور په غېږه کې د وير په تنور
د اور لړوني غوندې تاوه کړئ
د مينې په لاس
څو چې د عشق له کاڼو سترګو څخه
د سوزېدلي احساس کړیکه باندې
د عاطفې اوښکې راوڅڅېږي
او د جنون پر دود وهلې دښته
تنکي تنکي ګلان راوټوکېږي.

۲۵/۲/۱۳۶۶
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادګارونه یادګارونه

ما درته لیکلي وای شعرونه او شعرونه
تا زلفو کې ایښي وای ګلونه او ګلونه
ما په وچو شونډو درنه کړي وای سوالونه
تا په زړه را ایښي وای زخمونه او زخمونه
ما ژوند ته نیولي وای دارونه او دارونه
ستا شونډو خندا کړای غورځنګونه غورځنګونه
زړه کې زما بل وای سره اورونه سره اورونه
ستا ژوندون ډیوې وای څراغونه څراغونه
دغسې وای هیلې او همداسې ارمانونه
ما ورته ژړلی تا خندلی ولونه ولونه
حسن به د تا و داستانونه داستانونه
ژوند به ټول زما و یادګارونه یادګارونه.

۲۱/۷/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږو ونه ژړلې

عشق د هوس په لمبو
د مستو کـاږو د خندا په څپو
د تـېزابـونو د اورونو ژرنده
تاوه راتاوه کړه د درد په وینو
او د امید د ګلو موسک نظر یې
د غم پر لیکه په اور واړاوه راواړاوه د حسن په زور
خو کاږو ونه ژړل
لاهسې خاندي له خندا نه شنه دي
د عـشق لـمبو کې امیدونه کري
زړو د اغـزیـو کـې ګلـونـه کري
د خوږې مینې د ښکلا په امید
د سرو سکروټو سره تخمونه کري.

۱/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړتونخور

ځنګ ته ناست ومه د ونې
د ټپي پرېشانۍ خيال مې سترګې ورو ورو خوبولې
پام مې شو د ونې ډډ ته
يو سورکي مېړتونخور پرې خپل وزرونه رپولو
اوږده ژبه يې له خولې نه بهر کړې په هنر وه
چې مېږيان به پرې راټول شول
لکه غرپ د مستو ميو به يې تېر کړلو له ستونې
د خوندو د عشق لمبو و مخ په پورته روان کړی
ورو نږدې شو د غومبسو د ژوندون د ځالې ځنګ ته
چې ټول عمر وې له تندې جل وهلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غوسې نه تکې سرې په اور کې تاوې
کړه يې ژبه ورته مخکې په هنر په مکر وړاندې
يو ناڅاپه سرو غومبسو يې پر ژبه پر مښو که
او پر سترګو
زهرجن نېشونه ښخ کړل
((لس يو ولس شپېږ)) وروسته مې کتل چې:
درد کې تاو مېږتو نخور
د ونې ډډ نه راګوزار شو.

۱۴/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امید څانګه

د زړه کور کې مې د شعر غوټۍ غوړېږي
د خزان سره سیلۍ ده رژوي یې

د امید څانګه چې لږ شانته او ږده شي
د ظالم په لاس کې لور دی پرېکوي یې.

۱۳۶۵ل کال
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسرافيل شپېلۍ

د اورنيـــو اغـــزو زړه کــې ښـــکلا چېرتـــه لګــي
د سـوو شـونډو پـه لمبـو کـې خنـدا چېرتـه لګـي

زمـــا د زړه د پرهرونـــو ســـره او شـــنه ګلونـــه
ســتا د خمــارو زلفــو ول کــې اشــنا چېرتـه لګـي

مـنم احسـاس مـې د اورونـو زړو کـې ګـل ټوکـوي
خــو ســتا د بــزم رنګينيــو کــې دا چېرتــه لګــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانده په کړس مې د تنا کو شونډو لیکو باندې
د خوږلنیو په محفل کې ګدا چېرته لګي

د اسرافیل د شپېلۍ غږ ورته راورسېده
د پښتنو سپېره وطن کې رښا چېرته لګي

خود ستا دمینې د رنګینې کوڅې ګوټ ته نه ځم
د میو ډنډ کې د سرو اوښکو ځلا چېرته لګي.

۱۱/۷/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنګ باج

ارمان د اوښکو نازولو وخوړ
لکه موسکی شبنم چې ګلو وخوړ

ددې ګلاب ګلاب وطن حسن مې
څه هم پردیو څه هم خپلو وخوړ

چاته لمبه لمبه احساس وښیم
وطن زمونږه نابللو وخوړ

څه بې پښتو شول پښتانه د وختو
باج د جنګونو ترې مغولو وخوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــو اســمعيل پــه دغــه لــوی کلــي کــې
نــيم نــازولو او نــيم ښــکلو وخــوړ.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیند په منځ کې

چې د نن پر زلفو وتړو مبم ګلان کتار کتار
لکه شنه چې پسرلي کړم پر بیابان کتار کتار

دا خوږې خوږې خبرې دا خوږې وعدې مې خیال کې
تړو کوي د جنت حورې او غلمان کتار کتار

پس له مرګه به زموږه یوه ورځ همدا سې راشي
دریږدلې به وي دار ته رهبران کتار کتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه اولې مينې وسو څه خوږې يارانې دود کړو
اوس ولاړ د سيند په منځ کې پښېمان کتار کتار

بس همدا د ساده ګانو د سندرو غزل وايه
چې ترې وځي هره ورځې هوښياران کتار کتار.

۱۳۶۹ل کال د وري مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی ګودر

ستـــــرګو اوتــــرو ورتــــه هـــــېځ ونــــه وي
د زړه ســـــــندرو ورتــــــه هـــــېځ ونــــه وي

لويــــه څپـــه د اوبــــو راغللـــــه پـــــري
د اور بڅـــــــرو ورتـــــــه هـــــېځ ونــــه وي

هغـــــوی زمــــورږه وينـــــې تــــويې کړلــــې
زمــــورږ ملګـــــرو ورتـــــه هــــېځ ونـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېــــره لمبـــــه شــــوه د پردیـــــو دلتـــــه
زمـــــوږ لښــــکرو ورتــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

نظــر مـــې ښــکل کــړې خــوږې شــونډې د یـــار
لمبــــو شـــــکرو ورتــــه هــــېڅ ونـــــه وې

د لــــــیلا ګـــــانو ګــــــودر وســــــوځېده
خــــو ســــربېرو ورتــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

اخـــر یـــې ښــکل کـــړ اســـمعیل پـــه شــونډو
د چـــــا خبـــــرو ورتــــه هـــــېڅ ونـــــه وې.

۱۳۶۷ل کال د سلواغې میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړاوي اننګي

ژونـــد ســـوزېدلو نهيلـــۍ نـــه تو يـــدلې اوښـــکې
د چـــا د مينـــو جنـــازو کـــې څڅېـــدلې اوښـــکې

شـــهيد و تاســـو نـــه کـــه هلتـــه چـــا پوښـــتنه وکـــړه !
ورتـــه بـــه وايـــئ چـــې وطـــن کـــې بهېـــدلې اوښـــکې

خدايـــه د ســـتا لـــه تـــرحم او لـــه پېـــرزو مننـــه
نـــوري دي واخلـــه دا ډالـــۍ دا رالېږلـــې اوښـــکې
څـومره ښـه ښـکاري هلتـه سـتا د موسـکو شـونډو خنـدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتـــه پـــه مـــړاوو اننګـــو کـــې ځلېـــدلې اوښـــکې

خـــود بـــه د رب لـــه عواطفـــو نـــه ګیلـــه کومـــه
هلتـــه خنـــداوې دلتـــه ولـــې رســـېدلې اوښـــکې

ګـــوره احساســـه هغـــه کـــور کلـــی یـــوازې نـــه کـــړې
چـــې ګرېوانـــو کـــې یـــې ټـــول عمـــر ګرځېـــدلې اوښـــکې.

۲۴/۱/۱۳۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یــون د حــاجي محمـد خان زوی پـر ۱۳۴۲ل کـال، د لغمان ولایت د الینګــــــــار ولســــــــوالۍ دنیازیو پـه یـوې روښــــــنفکرې کــــورنۍ کـــې زېږېدلی دی.

لـومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسـوالۍ د سلینګار پـه لـومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسـته کابـل تـه راغـی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسـې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کـال د کابـل پوهنتـون د ژبـو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پـر ۱۳۷۰ل کـال لـه نومـوړې څـانګې څخـه اول نـومره بریـالی او پـر همـدې کـال ببرتـه د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پـر ۱۳۸۵ل کـال پـه نومـوړې څانګـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې ببړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د ببړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده ورو سپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکېډمیکو لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، او ډل شوي او دا دی ستاسو مخې ته اینبودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پښنور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اثـار، ایـډیټ او چـاپ کـړي دي. دغـه راز یـې پـه سلګونو کورنیـو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځوني:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هیلې	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• نیمګړي ارمانونه	د حیران شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د نازو انا یاد	د سیمینار د لیکنو ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کلیات	د استاد الفت نثرونه	دریم ۱۳۸۷
• سیندونه هم مري	د اسحق ننګیال شعري منتخبات	دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه	د پوهنوال روستارتره کي اثر	دویم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- دپنځاګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او سېلې هیله لرم.

په درناوي
وفاالرحمن وفا
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

maṭakor

(collection of poems)

By:
M.Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-03-7
9 789936 500037 >

د خپرونو لړ: (۴)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library